

N:o 130.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 3 juni 1901.
— — — — Andra Kammaren den 3 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, om utredning rörande vissa
ecklesiastika boställen.*

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande (n:o 4.)
(Andra — — — (n:o 4) — (n:o 16.)

Till Konungen.

I två inom Riksdagen väckta motioner hafva förslag framstälts, afseende att åstadkomma utredning dels angående de hemman och lägenheter, som blifvit af kronan till presterskapets eller församlings understöd anslagna, och de bidrag, som staten utbetalt till församling för anskaffande af boställe för dess presterskap, dels ock rörande de ecklesiastika boställsskogarnes ursprung och natur och att i sammanhang dermed vinna de ändringar i kongl. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894, som genom denna utredning och i öfrigt kunde anses vara erforderliga, för att förordningen skulle fullt öfverensstämma med kongl. förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster den 11 juli 1862.

Till stöd för hvad härutinnan föreslagits har bland annat anförts följande.

Föreskriften i förordningen den 11 juli 1862, under hvilka vilkor inkomsterna från de ecklesiastika boställena kunde öfverflyttas från en till en annan församling eller alldeles indragas, hade ofta framkallat berättigadt missnöje öfver meddelade beslut rörande dispositionen af dessa egendomars afkastning. Besluten hade nemligen icke alltid grundats på fullständig utredning, huruvida dessa boställen å ena sidan anskaffats af församlingarne eller donerats af enskilde eller å andra sidan anslagits af kronan. Då i förra fallet boställets afkastning måste användas till kyrkliga ändamål inom församlingen, men afkastningen i senare fallet jemväl kunde öfverflyttas till annan församling, vore en utredning om boställets natur en nödvändig förutsättning för ett rättvist beslut rörande dispositionen af afkastningen. Jordeböckerna från 15- och 1600-talen gäfvé vid handen, att ett stort antal af de ecklesiastika boställena vore skattehemman, som varit påförda grundränta och kronotionde såsom andra skattehemman, och kammarkollegii bref den 8 juni och den 31 augusti 1686, hvarigenom dessa boställen förklarades skola upptagas som krono, hade icke kunnat gifva dem krononatur, än mindre utgöra bevis för, att de blifvit af kronan anslagna.

Ehuru det med afseende på dispositionsrätten af dessa boställets afkastning varit viktigt att utreda spörsmålet om sättet för boställets tillkomst, hade någon dylik utredning icke egt rum, hvaremot tid efter annan förordningar utkommit, som förnärligt församlingarnes och presterskapets rätt. Så hade genom kongl. förordningarna den 8 maj 1868 och den 26 januari 1894 stadgats, att endast, der skogen stode under boställshafvarens vård, egde denne att få andel af afkastningen samt att hela afkastningen af s. k. beredningshuggning skulle ingå till de ecklesiastika boställets skogsfond.

Emellertid vore det obestriddigt, att staten anslagit dels hemman och lägenheter till boställen, dels ock penningar för inköp af dylika. Härom kunde en utredning ega rum, enär staten vore i besittning af härför erforderligt material.

Enligt Riksdagens mening finnas talande skäl för avägabringande af en utredning i förevarande fråga. Beträffande denna utrednings omfång anser Riksdagen, att det för frågans bedömande vore tillräckligt, om undersökningen endast afsåge att få utrönt, hvilka prestboställen blifvit af kronan anslagna och de bidrag, som af staten utbetalts till församlingarna för anskaffande af sådana boställen.

Med anledning af motionerna får Riksdagen därför anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta verkställa en fullständig utredning angående de ecklesiastika boställen, som blifvit af kronan till presterskapets eller församlings understöd anslagna, och de bidrag, som staten utbetalt till församling för anskaffande af boställe för dess presterskap äfvensom framstält förslag till de förändringar i 1894 års skogsförordning, som genom denna utredning och i öfrigt kunna anses vara erforderliga.

Stockholm den 3 juni 1901.

Med undersåtlig vörndnad.